

NORGES HØYESTERETT

Den 29. januar 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Falkanger og Bergsjø i

HR-2025-161-U, (sak nr. 24-180937STR-HRET), straffesak, anke over dom:

I.

A

(advokat Laila Afelad)

mot

Påtalemyndigheten

II.

Påtalemyndigheten

mot

A

(advokat Laila Afelad)

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anker over dom om grovt heleri.
- (2) B og C ble 4. september 2023 tiltalt for grov hvitvasking som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe (post I). Ved samme tiltalebeslutning ble D og A tiltalt for grovt heleri (post II). Ett av tilfellene omtalt i grunnlaget for post I lyder slik:

«- I tiden forut for og frem til onsdag 1. mars 2023 i Oslo og/eller andre steder, mottok, oppbevarte, transporterte og overga de til sammen NOK 10 781 200,- i kontanter til tross for at pengene var utbytte av en eller flere straffbare handlinger. Herunder transporterte og overga BNOK 5 000 000 til D og A utenfor Østfoldhallen i Fredrikstad.»
- (3) Grunnlaget for post II, som altså gjelder blant annet A, lyder:

«Onsdag 1. mars 2023 utenfor Østfoldhallen i Fredrikstad, mottok de NOK 5 000 000,- som de forsto var utbytte fra en eller flere straffbare handlinger.»
- (4) Ved Oslo tingretts dom 6. februar 2024 ble B, C og D dømt i henhold til tiltalen. A ble frifunnet.

- (5) B, C og påtalemyndigheten anket til Borgarting lagmannsrett. Anken fra påtalemyndigheten gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for A og reaksjonsfastsettelsen for D.
- (6) Alle ankene ble henvist til ankeforhandling. Lagmannsretten besluttet å forene behandlingen av de fire ankesakene, jf. straffeprosessloven § 13.
- (7) Påtalemyndigheten trakk deretter anken for D som følge av at han hadde forlatt Norge og befant seg i Tyskland. Kort tid etter trakk også C og B ankene. Ankesakene for alle unntatt A ble deretter hevet og er dermed rettskraftig avgjort.
- (8) Borgarting lagmannsrett avsa 16. september 2024 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1986, dømmes for overtredelse av straffeloven § 333 første ledd jf. § 332 første ledd til en straff av fengsel i 2 – to – år.
- For utholdt varetekt kommer 87 – åttisyv – dager til fradrag.
2. Krav om inndragning avvises.»
- (9) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling. Det er anført at påtalemyndigheten har vært lite villig til å føre bevis som kan tale til hans fordel. Dette innebærer et brudd på objektivitetsplikten, jf. straffeprosessloven § 55. Mangelen på objektivitet kan ha påvirket bevisvurderingen og dermed også sakens utfall. På ett avgjørende punkt i bevisvurderingen har lagmannsretten dessuten spekulert til skade for tiltalte. Dette er i strid med prinsippene for bevisføring i straffesaker.
- (10) Påtalemyndigheten har i tilsvaret anført at det ikke hefter feil ved lagmannsrettens saksbehandling eller lovanvendelse under skyldspørsmålet. Det er blant annet vist til at forsvarer ikke har fremmet noen begjæring om ytterligere etterforskningsskritt, jf. straffeprosessloven § 266. Videre er det ingen holdepunkter for påstanden om at lagmannsretten har spekulert til ugunst for tiltalte.
- (11) Påtalemyndigheten har videre anket over straffutmålingen.
- (12) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at A ble frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten for det forholdet anken gjelder. Han har derfor ankerett til Høyesterett. Dette innebærer at anken bare kan nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Nektelsesbeslutningen skal i tilfelle begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (13) A har for det første anført at saken ikke har blitt *tilstrekkelig opplyst* fordi påtalemyndigheten har brutt objektivitetsplikten, jf. straffeprosessloven § 55 andre ledd. Etter straffeprosessloven § 294 skal retten sørge for at «saken blir fullstendig opplyst». Rekkevidden av plikten beror på sakens omstendigheter, med det generelle bevisbildet som utgangspunkt for vurderingen, jf. HR-2024-1718-A avsnitt 40. I HR-2019-1923-A avsnitt 44 uttaler førstvoterende at Høyesterett «bør vise en viss tilbakeholdenhet» med å overprøve lagmannsrettens egen vurdering av behovet for ytterligere bevisførsel.

- (14) Ankeutvalget bemerker at A ikke har benektet at han i objektiv forstand har medvirket til det heleriet som tiltalen gjelder, men han har bestridt at han utviste forsett. Lagmannsretten har drøftet As subjektive skyld over flere sider. På bakgrunn av en rekke omstendigheter og bevis har lagmannsretten utelukket at A var uvitende om at han medvirket til å motta utbytte fra straffbare forhold i Norge. I lys av dette kan ikke utvalget se at teledata fra Tyskland kunne røkket ved lagmannsrettens konklusjon på dette punktet. Det samme gjelder opplysningen om at A ved tidligere anledninger har brukt lovlige finansielle institusjoner for å overføre penger. Etter det opplyste er det heller ikke fremmet noen begjæring om ytterligere etterforskningskritt. Lagmannsretten har ikke brutt opplysningsplikten, og anken kan ikke føre frem på dette punktet.
- (15) A har for det andre anført at lagmannsretten har *spekulert til ugunst for siktede*. Utvalget tolker dette som et angrep på domsgrunnene. Ankeutvalget viser her til at domsgrunnene etter straffeprosessloven § 40 fjerde ledd skal «angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering». I Rt-2011-172 avsnitt 29 er dette presisert slik at retten må redegjøre for «hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn». Det som først og fremst kreves, er at det blir redegjort for «de springende – dvs. sentrale – punkter ved bevisvurderingen, og kort angitt hva som har vært avgjørende».
- (16) Ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten må det gjøres nærmere rede for bevisvurderingen «i tilknytning til de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten», jf. HR-2018-2109-U avsnitt 12 med videre henvisninger. For at en mangelfull begrunnelse skal føre til opphevelse av dommen, «må sentrale punkter i bevisvurderingen bli stående uforklart», jf. blant annet HR-2024-1772-U avsnitt 21.
- (17) Det springende punktet var i dette tilfellet om A var klar over – hadde forsett om – at han medvirket til overlevering av penger som stammet fra straffbare handlinger. Lagmannsretten har her redegjort grundig for sin bevisvurdering. Det fremgår klart hvordan bevisene er vurdert og hvorfor konklusjonen ble en annen enn i tingretten. Det avgjørende for lagmannsretten var at kontakten mellom A og «E» ikke kunne forklares på annen måte enn at A koordinerte pengeleveringen, og at han var klar over det. Utvalget kan ikke se at lagmannsretten spekulerer i faktum, eller at sentrale punkter i bevisvurderingen for øvrig blir stående uforklart.
- (18) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at As anke ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke for noen del gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (19) *Påtalemyndighetens anke* gjelder straffutmålingen. Ankeutvalget finner enstemmig at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak. Det er heller ikke av andre grunner særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett. Utvalget nevner i denne sammenheng at statsadvokaten i en påtegning har opplyst at anken vil bli trukket hvis domfeltes anke nektes fremmet. Når påtalemyndighetens anke på denne bakgrunn ikke tillates fremmet, har utvalget ikke oppfordring til å vurdere om anken er rettidig, jf. straffeprosessloven § 318 andre ledd.

S L U T N I N G

1. Anken fra A nektes fremmet.
2. Anken fra påtalemyndigheten tillates ikke fremmet.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)